

DOM

afsagt den 31. juli 2017

Rettens nr. 29/2017

Politiets nr. 55PM-98684-00002-12

Anklagemyndigheden
mod
T/U
cpr-nummer [...]

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 4. august 2015.

T er tiltalt for overtrædelse af

Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet § 66, stk. 1, nr. 5, jf. § 68, stk. 1, jf. § 37, nr. 2, jf. § 36, stk. 4,

ved som ejer af skibet [...] med havnekendingsbogstaverne GR [...] at have undladt at efterkomme Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljøs påbud af 1. august 2012 som stadfæstet af Miljøbeskyttelsesklageudvalget den 16. juni 2014, med frist til den 16. august 2014, om at bortfjerne skibet fra kysten bag ved øen Mauto ca. 5 sømil nord for Nuuk, hvorved skibet, som tiltalte havde efterladt strandet og væltet, kunne forurene luft, vand, is, fjeld og jord.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bøde på 800.000 kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte og vidneforklaring af V.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han er udlært smed og maskinarbejder og har haft et værksted i Nuuk. Han har desuden været fiskeskipper i mange år i Nuuk- Han har boet i Grønland i 50 år. Han købte [...] på Færøerne i 1998. Han havde et skib, som hed [...], som løb fuld af vand, og [...] blev købt som erstatningsskib. Han indgik aftale med [...] og sejlede skibet til Grønland i 1999 for at bruge det til fiskeri af kammuslinger, som skibet blev rigget til. Der var underskud på ca. 3 mio. ved 3 års drift af skibet, og det blev besluttet, at skibet skulle sælges. Det lykkedes ikke at sælge skibet. Han passede på skibet i Nuuk. Han fik et tilbud på 400.000 kr., hvilket han i samråd med banken afviste. Han sejlede skibet til den nuværende position, som ligger i nærheden af hans sommerhus med henblik på at kunne holde øje med det. Det skete i 2009 eller 2010. Skibet ligger omtrent 100 m fra sin daværende position. Skibet er tømt for olie og brandstof. Skibet blev udsat for hærverk, mens skibet lå ved Maluto. EPIRP-senderen var blevet smidt i vandet og sendte nødsignal. Han

aftalte med søværnet, at de skulle tage de resterende flåder med. Omtrent 1 uge efter hærværket strandede skibet. Det skete i 2011. Han så sidst skibet i 2016, mens han var i Grønland i 4 måneder. Skibet er ankret op efter alle kunstens regler på 3 meter vand, men styrbords ankerkæde er knækket - formentlig på grund af is. Han mener, at han har modtaget alle brevene fra myndighederne. Han har ikke økonomisk mulighed for at få fjernet skibet. Han skylder ca. 2 mio. kr. med pant i skibet. Han skylder i alt 3 mio. kr. Det er Søfartsstyrelsen, som er øverste myndighed til søs og ikke selvstyret. Han ville derfor ikke foretage sig noget i strid med styrelsens meddelelse af 20. juli 2012. Han er ikke enig i, at det vil koste så meget at bringe skibet flot. Lugerne skal blot skalkes, pumpe vandet ud, og så vil skibet flyde af sig selv ved springtid. Højeste springtid er om efteråret. Skibet er dobbeltskroget og dermed meget sikkert. Hvis han i 2009 havde fået lov af banken, ville han have kunnet sejle skibet til en skibskirkegård.

V har som vidne forklaret blandt andet, at han er ansat i departementet for Miljø. Han har set sagen igennem, men har ikke været sagsbehandler. Departementet blev efter vidnets opfattelse opmærksom på skibet i maj 2012. Skibet havde revet sig løs fra sin fortøjning og var gået på grund. Herefter blev der indledt korrespondance med ejeren. Skibet har en betydelig miljøbelastning, hvis det bliver efterladt. Der kan både være tale om forurening og visuelt skæmmende hensyn. Når en genstand ikke længere er i brug, anses den for at være affald, og ejeren skal fjerne den. Der er mulighed for at henstille til fjernelse, give påbud herom eller ultimativt fjerne skibet selv. Departementet kan ikke fjerne skibet, før sagen er slut, da miljøbelastningen ikke er tilstrækkeligt alvorlig. Arktisk Kommando har ryddet blandt andet redningsudstyr og muligvis også lækket olie fra motorrummet op. Hvis affaldet er efterladt som led i erhvervsvirksomhed, vil departementet anbefale en bødestørrelse på 50 % af omkostningen ved at fjerne affaldet. Hvis ejeren selv havde stået fjernelsen, ville det muligvis have kunnet klares for værftsudgiften, svarende til 500.000 kr. Vidnet har læst op på sagen fra departementets eget sagssystem. Der er ikke oplysninger, der er nyere end 2013. Han ved ikke, hvad en bortskaffelse vil koste i 2017. Han mener, at skibet er strandet i maj 2012, som det fremgår af sagens akter, men han ved ikke, hvornår det er sket. Han ved, at skibet tidligere har været opankret flydende i samme bugt, og der har i den forbindelse været dialog med ejeren vedrørende havmiljøet. Så vidt vidnet ved, er der ikke registreret yderligere forurening fra skibet, men skibet er forurening i sig selv, da det ikke er en naturlig del af naturen.

Det fremgår af sagen, at Departementet for Indenrigsaffærender, Natur og Miljø første gang rettede henvendelse til T ved brev af 7. juni 2012. Herefter sendte departementet varsel om påbud efter miljøbeskyttelsesloven den 10. juli 2012 og endeligt påbud den 1. august 2012. I mellemtiden havde Søfartsstyrelsen tilbageholdt skibet ved meddelelse af 20. juli 2012. T klagede over påbuddet den 16. august 2012 og departementet forlængede fristen for at efterkomme påbuddet den 20. september 2012. Miljøbeskyttelsesklageudvalget stadfæstede den 16. juni 2014 departementets påbud og fastsatte endelig frist for efterkommelse heraf til den 16. august 2014.

Departementet har den 9. juli 2013 udtalt sig til anklagemyndigheden om den ønskede bødestørrelse, baseret på, at omkostningerne til fjernelse og ophugning i alt vil beløbe sig til 1.600.000 kr.

Det fremgår af en rapport af 21. september 2009 fra [...] med titlen "Forslag til bortskaffelse af kondemnable skibe i Grønland" blandt andet, at prisen for ophugning af et stålskib på 100-400 BRT skønnes at koste 680.000 kr.

Sagsbehandlingstid

Departementet indgav politianmeldelse den 7. december 2012. Anklageskrift af 8. januar 2014 blev modtaget i Sermersooq Kredsret den 24. september 2014 og i Retten i Grønland den 25. september 2014. Retten i Grønland afsagde dom i sagen den 14. januar 2015, men Grønlands Landsret ophævede den 2. marts 2015 Retten i Grønlands dom, fordi sagen var indbragt for det forkerte saglige værneting. Sagen blev herefter indbragt for Sermersooq Kredsret, som den 4. august 2015 henviste sagen til Retten i Grønland, jf. retsplejelovens § 56, stk. 1, nr. 2. Retten i Grønland afsagde på ny dom den 7. januar 2016, men den 6. september 2016 ophævede Grønlands Landsret også denne dom, fordi en domsmand var inhabil og hjemviste sagen til Retten i Grønland. Sagen blev på ny modtaget i Retten i Grønland den 16. november 2016 og hovedforhandling afholdt den 31. juli 2017.

Rettenes begrundelse og afgørelse

Miljøbeskyttelsesloven henlægger kompetencen til at meddele påbud vedrørende opbevaring, behandling og bortskaffelse af affald til kommunalbestyrelsen, jf. Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 § 36, stk. 4. Det fremgår af sagen, at afgørelsen om påbud er truffet af Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø efter aftale med kommunalbestyrelsen. Loven ses ikke at indeholde hjemmel til en sådan delegation mellem kommunen og selvstyret. Retten finder, at dette formelle forhold imidlertid ikke ses at have haft nogen konkret betydning for afgørelsen, hvorfor der ikke er grundlag for at tilsidesætte denne.

Allerede fordi lovens § 66, stk. 1 ikke indeholder nogen henvisning til § 36, stk. 4, kan der dog ikke idømmes bøde for overtrædelse af Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø's påbud af 1. august 2012 som stadfæstet var Miljøbeskyttelsesklageudvalget den 16. juni 2014. Tiltalte frifindes derfor for denne del af den rejste tiltale.

Efter bevisførelsen, herunder forklaringen fra T, lægger retten til grund, at T i 2009 eller 2010 forankrede skibet [...] ved øen Moluto ca. 5 sømil nord for Nuuk, og at skibet af ukendte årsager strandede i løbet af 2011. Det er ubestridt, at skibet også lå strandet på positionen i maj 2012, hvor selvstyremyndighederne blev opmærksomme på skibet, og fortsat ligger strandet sammesteds. T har forklaret, at han ikke agter at flytte det, dels fordi han ikke har de økonomiske midler hertil, dels fordi han opfatter en flytning som værende i strid med Søfartsstyrelsens meddelelse af 20. juli 2012.

Uanset Ts forklaring om, at skibet er tømt for olie og forsvarligt fastgjort, finder retten navnlig henset til, at skibet har ligget strandet siden 2011, og at T ikke agter at flytte dette, at skibet under disse omstændigheder kan forurene luft, vand, is, fjeld og jord, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37. Retten bemærker i denne forbindelse, at forbuddet mod at blandt andet oplægge materialer, der kan forurene luft, vand, is, fjeld og jord på jorden blev indført i den dagældende landstingsforordning om beskyttelse af miljøet med virkning fra 1. januar 2008 og således har været gældende ret på tidspunktet for standingen af Tina Rosengren.

Det forhold, at Søfartsstyrelsen ved meddelelse af 20. juli 2012 har tilbageholdt skibet kan ikke føre til, at der ikke kan ifaldes ansvar for overtrædelser af anden lovgivning, herunder miljøbeskyttelsesloven.

Det er derfor bevist, at T har begået overtrædelse af Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet § 37, nr. 2, ved som ejer af skibet [...] med havnekendingsbogstaverne GR [...] at have undladt at bortfjerne skibet fra kysten bag ved øen Mauto ca. 5 sømil nord for Nuuk,

hvorved skibet, som tiltalte havde efterladt strandet og væltet, kunne forurene luft, vand, is, fjeld og jord. Hjemlen til at idømme foranstaltning for overtrædelse af § 37, nr. 2, findes i § 66, stk. 1, nr. 5.

Da skibet [...] efter bevisførelsen må anses for at have været bestemt til erhvervsmæssigt brug, skal der ved udmålingen af bøde tillige tags hensyn hertil som skærpende omstændighed, jf. § 68, stk. 1, 2. pkt.

Retten finder, at bøden som udgangspunkt skal fastsættes til halvdelen af den skønnede samlede omkostning for fjernelse af skibet. Retten bemærker i denne forbindelse, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte selvstyrets vurdering om, at omkostningen skønsmæssigt vil være ca. 1.600.000 kr. i den konkrete sag. Udgangspunktet for bødestørrelsen er dermed 800.000 kr.

Henset til, at sagsbehandlingstiden har været meget langvarig, navnlig som følge af rettens forhold, herunder at sagen har været hjemvist af Grønlands Landsret to gange, finder retten, at der i medfør af kriminallovens § 123, nr. 9, bør fastsættes en mildere foranstaltning.

Efter en samlet vurdering af lovovertrædelsens grovhed og Ts forhold fastsættes bøden herefter til 400.000 kr.

Retten finder, at der ikke er grundlag for at fravige udgangspunktet om, at statskassen skal betale sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

Tiltalte skal betale en bøde på 400.000 kr.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Lars-Christian Sinkbæk
Souschef